

Nemzetpolitikai összefoglaló

2015. 45. hét

MINISZTERELNÖKSÉG
NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKÁRSÁG

NPKI | NEMZETPOLITIKAI
KUTATÓINTÉZET

A görögkatolikus egyház a legnehezebb körülmények között is kitartott a hit és a magyarság mellett

A görögkatolikus egyház a legnehezebb körülmények és a legbrutálisabb üldöztetések között is hűségesen kitartott a hit és a magyarság mellett - fogalmazott Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes a „25 éve szabadon - a Kárpátaljai Görögkatolikus Egyház helytállása és tanúságtétele” című kiállítás megnyitóján a fővárosban. Semjén Zsolt a magyar kormány nevében köszönetét és elismerését fejezte ki a görögkatolikus egyháznak, és azt mondta: legyenek meggyőződve arról Kárpátalján, hogy bármi történjék is, mindig minden körülmények között számíthatnak Magyarországra, a magyar nemzetre és a magyar kormányra. A kormányfő nemzetpolitikáért felelős helyettese ünnepi beszédében felidézte, hogy a második világháború után a Kárpátalját bekebelező szovjet birodalom átfogó támadást indított a görögkatolikus egyház ellen. Semjén Zsolt kiemelte: a több mint negyven évi elnyomatás alatt hősiességű erőfeszítésekkel igyekezett a görögkatolikus egyház megtartani mindazt, amit évszázadokon át krisztusi örökségként őrzött őseitől. 1990-től úgy tűnik, végre meghozta gyümölcsét a hosszú helytállás. Rámutatott: az elmúlt negyed század annak a bizonyítéka, hogy a meghozott áldozatok nem voltak hiábavalók. A munkácsi egyházmegyében több mint 100 új templom épült, 420 parókián 320 ezer hívő éli keresztyén életét 320 pap vezetésével. Az ungvári teológia 59 papnövendéke a jövő záloga, köztük hét magyar - fejtette ki Semjén Zsolt.

A kiállítást Marosi István, a beregszászi főiskola görögkatolikus lelkésze szervezte és rendezte. A megtekinthető tárgyakat bemutatva kiemelte: a görögkatolikus mártír papokra és családokra úgy tekintenek, mint akik éltetik és erősítik az egyházmegyéjüket. Méltatta azokat a híveket, akik mindvégig kitartottak a görögkatolikus vallás mellett. A tárlat a vallásgyakorlást tiltó éveket mutatja be táblókon, tárgyakon, könyveken keresztül. Egyebek között látható az elhurcolt görögkatolikus papok életrajza, fényképei, népi imakönyvek, lágerben és illegálisan használt liturgikus tárgyak.

Lemondott Victor Ponta

Miután kedden este mintegy 25 ezer ember követelte Bukarest utcáin a tragédiáért felelős illetékesek, illetve általában véve az országban uralkodó korrupcióért felelőssé tehető politikai vezetők lemondását, szerdán Victor Ponta bejelentette: benyújtja saját és kormánya lemondását. „Legitim a düh és legitim az óhaj, hogy nagyobb felelősségről tegyek tanúbizonyságot, mint a lokál tulajdonosai. Nem lenne korrekt, hogy polgármesterekre vagy államtitkárokra hárítsam a felelősséget” – indokolta lépését a miniszterelnök, leszögezve: benyújtja a saját és a kormány lemondását. Rámutatott ugyanakkor: a mohóság és a felelőtlenység a legfőbb felelősök. Kelemen Hunor, az RMDSZ elnöke közölte: a szövetség nem zárja ki, hogy ismét kormányra lépjen, ha felkérést kap

erre. „Arra a kérdésre, hogy a kormányzó PSD és az ellenzéki PNL közül melyiknek válaszolna hamarabb, csak annyit mondott: „Ellenzékben vagyunk.”

A Klaus Johannisszal való egyeztetést követően Kelemen Hunor, az RMDSZ-es delegáció vezetője úgy nyilatkozott, egy technokrata kormány felállítását javasolták az államfőnek, hiszen legkésőbb november végéig fel kell állnia egy új kormánynak. Azt követően meg lehet szervezni az előrehozott választásokat – nyilatkozta a szövetségi elnök a találkozó után. Kelemen azért tartja jónak a technokrata kormány felállítását, hogy a kabinet a politikai versenyben ne használhasson politikai eszközöket. Kelemen Hunor szerint a technokrata kormány feladata lenne elfogadni a 2016-os állami költségvetést és olyan törvénymódosításokat kellene véghezvinnie, amellyel előrehozható lenne a jövő év őszi esedékes parlamenti választás úgy, hogy egybeessen a 2016 tavaszán tartandó helyhatósági választásokkal. „Ezt nem egyszerű megvalósítani, mert a jelenlegi törvénykezési keret nem teszi lehetővé választások, vagy előrehozott választások megtartását július 24-e előtt, ekkor lép életbe ugyanis a tavaly megszavazott törvény. Ez a törvény nem ír elő a választásokra 90 naposnál rövidebb felkészülési időt, ezért mi úgy gondoljuk, hogy meg kell változtatni a választási törvényt. 60 vagy 40 nap alatt is fel lehet készülni a választásokra” - mondta az RMDSZ elnöke.

Áder János magyarországi látogatásra hívta meg Klaus Johannist

Áder János köztársasági elnök magyarországi látogatásra hívta meg Klaus Johannist román államfőt szerdán a közép- és kelet-európai NATO-tagállamok bukaresti államfői értekezlete alkalmából tartott kétoldalú megbeszélésükön. A rövid négy szemközti találkozót követően Áder János elmondta: a román elnök elfogadta a meghívást, és várhatóan jövő év elején érkezik Magyarországra. „Jó hangulatú találkozó volt a mai, ami tulajdonképpen az első lépés ahhoz, hogy egy részletesebb, több témát is felölelő tárgyalást folytassunk (...) Őszintén remélem, hogy nyugodtabb nemzetközi légkör övezi majd ezeket a tárgyalásokat, és sokkal inkább a kétoldalú kérdésekről beszélhetünk, mint általános nemzetközi, akár biztonságpolitikai, akár a migrációt érintő kérdésekről” - mondta Áder János. Beszámolója szerint a Klaus Johannisszal folytatott kétoldalú megbeszélés hangsúlyos része a migrációról szólt, miként a regionális NATO-csúcson részt vevő államfők a közös ebéd alkalmával folytatott kötetlen beszélgetésén is ez volt a központi téma, annak ellenére, hogy a találkozó hivatalos részén csak érintőlegesen foglalkoztak a bevándorlás kérdésével. Úgy vélte, hogy a bukaresti találkozón részt vevő országok közép- és kelet-európai elnökei helyesen képviselik saját országuk, a saját nemzetük érdekeit, „a józan ész pártján állnak”. Hozzátette: örülne, ha ezeket a véleményeket Nyugat-Európában is minél hamarabb meghallanák.

Biró Rozáliát választotta elnökévé az RMDSZ kisparlamentje

Újraválasztotta Biró Rozália Bihar megyei szenátort az elnöki tisztségbe a Romániai Magyar Demokrata Szövetség (RMDSZ) kisparlamentjének tekintett Szövetségi Képviselők Tanácsa (SZKT). A tanácskozáson elfogadták a jövő évi önkormányzati választások jelöltállítási szabályzatát. Kelemen Hunor RMDSZ-elnök az SZKT-t záró sajtótájékoztatón elmondta, a szabályzat „nyitva hagy minden kaput”, nem zárja ki az együttműködés semmilyen formáját a többi pártokkal. A szabályzat értelmében minden helyi szintű együttműködési megállapodást a Szövetségi Állandó Tanácsnak (SZÁT) kell jóváhagynia. A sajtótájékoztatón Kelemen Hunor kijelentette: az RMDSZ-nek attól függetlenül is szüksége van a megújulásra, hogy az utcai tüntetéseken a politikai elit megtisztulását követelik. Hozzátette, hogy az elfogadott szabályzat nem tiltja meg, hogy olyan politikusok legyenek a szövetség jelöltjei, akik ellen bűnvádi eljárás van folyamatban, de minden egyes ilyen esetet külön meg fognak vizsgálni. „Ráduly Róbert volt csíkszeredai polgármestert például nem korrupcióval vádolják. Ha felmenti alapfokon a bíróság, miért ne indulhatna?” – említette példaként Kelemen Hunor. Hozzátette: azoknak azonban mindenképpen vissza kell lépniük, akik ellen korrupció miatt emelt vádat az ügyészség. A jelöltállítás újdonsága, hogy valamennyi RMDSZ-jelöltnek olyan nyilatkozatot kell tennie, amelyben vállalja, hogy hatáskörének megfelelően érvényesíti a nyelvhasználati jogokat az önkormányzatában, a magyar oktatási hálózat struktúrájának az esetleges módosításáról pedig tanácskozik az RMDSZ megyei és országos illetékeseivel. Kelemen Hunor elmondta azt is, hogy a Szilágyi Zsolttal, az Erdélyi Magyar Néppárt (EMNP) elnökével a napokban folytatott telefonbeszélgetés alapján a hónap végén vagy december elején tárgyalóasztalhoz ülnek, ugyanakkor a Magyar Polgári Párttal (MPP) kötendő választási együttműködés elvi alapjait már 90 százalékban véglegesítették.

Megóvta az Alkotmánybíróságon a levélszavazást az RMDSZ

„Alkotmányellenes rendelkezésekkel együtt fogadta el a levélszavazás törvényét a parlament. A Romániai Magyar Demokrata Szövetség ezért óvást nyújtott be az Alkotmánybíróságon, amelyhez összegyűjtötte a szükséges aláírásokat” – jelentette be Kelemen Hunor szövetségi elnök november 3-án, kedden Bukarestben. Az RMDSZ elnöke emlékeztetett: a Szövetség több ízben is felhívta a figyelmet a jogszabály alaptörvénybe ütköző elemeire. „A múlt héten elfogadott törvény továbbra is számtalan aggályt vet fel a szavazat titkosságára, megszervezésére vonatkozóan. Mindezek mellett a választási csalásra is lehetőséget ad. Az RMDSZ parlamenti csoportja összegyűjtötte a szükséges aláírásokat azért, hogy a törvény ellen kifogást emeljen az Alkotmánybíróságon. Nem fogadhatjuk el, hogy a következő választásokat a szabálytalanság és a csalás gyanúja árnyékolja be egy rosszul kidolgozott törvény miatt” – mondta Kelemen. Az RMDSZ elnöke beszámolt róla, hogy a törvény alkotmányellenességi aggályairól egyeztetettek a Liberálisok és Demokraták Szövetségével (ALDE) és más pártok képviselőivel is, akiket

sikerült felsorakoztatni a Szövetség álláspontja mellé, aláírásukkal támogatták a megfogalmazott óvást, amelyet november 3-án be is nyújtottak.

Pásztor István: A vajdasági magyarság már 30 településen emlékezhet a második világháború áldozataira

Nagy utat tett meg a vajdasági magyarság az utóbbi huszonöt évben, amióta szabad emlékezni a második világháborúban és utána kivégzett áldozatokra, hiszen most már Vajdaság-szerte mintegy 30 helyen szerveznek megemlékezéseket - mondta Pásztor István, a Vajdasági Magyar Szövetség (VMSZ) elnöke az 1944-1945-ben kivégzett ártatlan áldozatok tiszteletére rendezett hétfői szabadkai megemlékezést követően. A legnagyobb délvidéki magyar párt vezetője szerint a szembesülés nem mindig a látványos dolgokban mutatkozik meg, a magyar-szerb megbékélési folyamatban idén eddig kevésbé látványos lépések történtek. A legfontosabb esemény decemberre várható, amikor a magyar-szerb akadémiai történész vegyes bizottság bemutatja feltáró munkája eredményeit. Amit eddig elértünk, az öt évvel ezelőtt még nagyon távolinak és elérhetetlennek tűnt - fogalmazott Pásztor István. „Néhány évvel ezelőtt még nem volt szerb politikus, akivel erről a dolgról beszélni lehetett volna, mint ahogy most nincs Szlovákiában olyan politikus, akivel a Benes-dekrétumokról, vagy Ukrajnában olyan politikus, akivel a malenkij robotról beszélni lehetne, ebből a szempontból tehát nagy utat tettünk meg” - húzta alá. Hozzáfűzte azonban, hogy a megbékélési folyamat sohasem fejeződik be igazán. „Lehet, hogy mi gyorsabban szeretnénk a lépéseket megtenni, de a lépések attól is függenek, hogy a többségi politikának hol vannak a határai” - állapította meg a VMSZ elnöke.

Módosítják a nemzeti tanácsokról szóló szerbiai törvényt

Az Államigazgatási és Helyi Önkormányzati Minisztérium munkacsoportot létesít arra, hogy kidolgozza a nemzeti tanácsokról szóló módosított törvény tervezetét. Az állami szervezet, a nemzeti tanácsokat, a szakértőket és a civil szervezeteket is bevonják a munkába. A jelen törvény a nemzeti tanácsoknak a kultúra, az oktatás, a tájékoztatás és a hivatalos nyelv- és íráshasználat területére vonatkozó hatáskörét, a nemzeti tanács megválasztásának rendjét, finanszírozását és a munkája szempontjából egyéb jelentős kérdéseket szabályozza. Tavaly januárban az Alkotmánybíróság az említett törvény egyes rendelkezéseit alaki okok miatt hatályon kívül helyezte, elsősorban az intézmények igazgatásában való részvétel és az alapítójogok átruházása kapcsán. Most a változások a nemzeti tanácsok hatásköreinek pontosabb meghatározására, a pénzelési feltételek javítására, valamint a tanács munkájának depolitizálására terjednek majd ki. Nyilas Mihály illetékes tartományi titkár szerint pontos mércéknek kell bekerülniük a törvénybe,

amelyek biztos alapot adnak arra, hogy a nemzeti tanácsoknak kiemelt intézményei legyenek és ezeket ők maguk határozhassák meg, vita nélkül. A Magyar Nemzeti Tanács elnöke úgy tartja, nem elég az apró módosítás, hanem komoly változásokon kell átesnie a törvénynek, mert számos hiányossága van. Hajnal Jenő kifejtette: „nem határolják körül annak a négy fő területnek, amely a nemzeti tanács hatáskörébe tartozik, a kulturális autonómia részeként az oktatás, a kultúra, a tájékoztatás és a hivatalos nyelv- és íráshasználatnak a jogkörét, magának a nemzeti tanácsnak a fogalmát, a nemzeti tanácsnak a helyét a társadalomban, a kulturális autonómiában betöltött funkcióját, költségvetési támogatottságát, azt, hogy önálló költségvetési tétellel rendelkezik-e.” Hajnal Jenő elmondta, a szerbiai költségvetés elsősorban a nemzeti tanácsok működtetését fedezi és csak részben a kisebb juttatásokat. Szerinte azonban ez nem elegendő ahhoz, hogy eredményesen és hatékonyan tudják képviselni a közösség jogait. Hajnal kiemelte, az MNT számára az anyaországi támogatások rendkívül sokat jelentenek.

Brenzovics: a kárpátaljai magyarság bebizonyította, hogy képes kiállni érdekei mellett

A kárpátaljai magyarság az október 25-i ukrainai helyhatósági választáson bebizonyította, hogy létezik, képes kiállni saját érdekei mellett, és képviselni akarja őket a különböző önkormányzati szinteken - jelentette ki Brenzovics László, a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség (KMKSZ) elnöke Aknaszlatinán, a szövetség alapszervezeti elnökeinek vasárnap véget ért kétnapos éves konferenciáján. A választás következtében Kárpátalján kialakult helyzetet elemző előadásában Brenzovics László többek között kiemelte: „a kárpátaljai magyarságnak az utóbbi időszak legszebb eredményeit sikerült elérnie az önkormányzati választáson, köszönhetően a KMKSZ 1989 óta folytatódó kitartó munkájának, a magyar kormány és az anyaország kárpátaljai magyarságnak nyújtott sokrétű támogatásának, a megyei és más szinteken megvalósult magyar összefogásnak, valamint a történelmi egyházakkal folytatott együttműködésnek”.

Az Ukrainai Magyar Demokrata Szövetség elnöksége is értékelte a lezajlott önkormányzati választások eredményeit. Az UMDSZ elnöksége örömmel konstataálta, hogy a 2010-ben általuk felvetett, és az idén nyáron ismét szorgalmazott magyar-magyar együttműködés a kárpátaljai magyar társadalom elvárásainak és támogatásának köszönhetően rég nem látott győzelmet aratott az önkormányzati választásokon. A megyei átlagnál jóval magasabb választási részvételnek és a közös megyei listára való fegyelmezett szavazásnak köszönhetően a kárpátaljai magyarság képviselői a mérleg nyelvét képezhetik a Kárpátaljai Megyei Tanácsban a többség létrehozása során, s ennek megfelelően jelentős befolyást gyakorolhatnak az elkövetkezendő időszakban a magyar közösség sorsának alakulására. „A magyar közösség vezetőinek tudomásul kell venniük, hogy az a tény, hogy a közös magyar

listára ilyen jelentős számú szavazatot adtak le, egy jelentős társadalmi elvárással is párosul – a választók nem populista szövegeket, hanem konkrét cselekedeteket várnak el tőlünk” – áll az UMDSZ közleményében.

Magyar nyelvet oktató ukrán iskolákat keresett fel Grezsa István Kárpátalján

Készségfejlesztő játéksomagokat adott át a magyar nyelvet választott idegen nyelvként oktató ukrán tannyelvű iskoláknak november 5-én Kárpátalján Grezsa István, a Miniszterelnökség határon átnyúló beruházások ellenőrzéséért felelős miniszteri biztosa, aki Szolyván megkoszorúzta az 1944-es sztálini terror magyar áldozatainak emlékművét. Grezsa István Ungváron, a 2. sz. középiskolában ünnepélyes keretek közt nyújtotta át a magyar nyelvet tanuló iskolásoknak a készségfejlesztő játéksomagokat. Az átadási ünnepség utáni sajtótájékoztatón a miniszteri biztos hangsúlyozta: „Kárpátalján ez az ukrán tannyelvű iskola volt az első, amely modellkísérletként kezdte el a magyar mint választott idegen nyelv oktatását 58 kisdíáknak.” Kiemelte: „a magyar kormány - jelezve, hogy a kárpátaljai magyarság mellett a helyi ukrán közösségeket is segíti - minden tőle telhető támogatást megad ehhez a kezdeményezéshez, amely hozzájárul a tanintézetekből majdan kikerülő diákok életben való boldogulásához.” A miniszteri biztos kárpátaljai látogatása során készségfejlesztő játéksomagokat adott át Szolyván a 10. sz. iskola és a hegyvidéki Zavadka (Rákócziállás) községben a helyi oktatási intézmény kisdíákjainak. Ugyancsak Zavadkán felavatta az Európai Unió Keleti Partnerség Programja keretében magyarországi támogatással korszerűsített kultúrházat. Grezsa István a kárpátaljai magyar férfilakosság szovjet hatóságok által végrehajtott 1944. őszi deportálásának 71. évfordulója alkalmából Szolyván megkoszorúzta a sztálini terror magyar áldozatainak emlékművét az egykori gyűjtőtábor helyén kialakított emlékparkban.

Fej fej mellett a két horvát vezető párt

A szinte véglegesnek mondható hivatalos részeredmények alapján, 99,5 százalékos feldolgozottságnál fej-fej mellett áll a két horvát vezető párt, a jobbközép ellenzéki Horvát Demokratikus Közösség (HDZ) és a Szociáldemokrata Párt (SDP) vezette két választási szövetség a vasárnapi parlamenti választások után. A hétfő délelőtti adatok szerint a HDZ vezette jobboldali szövetség és az SDP irányította koalíció is 56 mandátumot szerzett a 151 tagú törvényhozásban. A harmadik legtöbb mandátuma a Híd Függetlenek Listájának (Most) jutott, ők 19 képviselői helyre számíthatnak jelen állás szerint. Ezek ugyanazok az eredmények, mint amelyeket az első exit poll jelzett előre a vasárnap esti urnazárás után. Átlépi az ötszázalékos parlamenti küszöböt az Isztriai Demokratikus Gyűlés (IDS), az

Élőlánc (Zivi zid) politikai szervezet, akárcsak a Szlavónia és Baranya Horvát Demokratikus Szövetség (HDSSB) és Milan Bandić zágrábi polgármester pártja, a BM 365, valamint a Sikeres Horvátország. A garantált magyar kisebbségi képviselői helyért folytatott küzdelemben Juhász Sándor, a Magyar Egyesületek Szövetségének (MESZ) jelöltje a szavazatok 50,24 százalékát, míg Jankovics Róbert, a Horvátországi Magyarok Demokratikus Közösségének (HMDK) jelöltje a szavazatok 49,76 százalékát szerezte meg.

Lendvai ünnepség a magyar önkormányzati közösség létrejöttének 40. évfordulóján

Göncz Árpád köztársasági elnökről is megemlékezett péntek este Orbán Viktor miniszterelnök a muravidéki Lendván, ahol a magyar önkormányzati közösség létrejöttének 40. évfordulója kapcsán tartottak ünnepséget a magyar és a szlovén kormányfő jelenlétében. Orbán Viktor azt mondta: Lendvától nem messze esik Csáktornya, ahol egykor Göncz Lajos, az 1848-as szabadságharc honvédszázadosa élt, „akinek a dédunokája, Göncz Árpád, mint e tradíció méltó folytatója, a rendszerváltás utáni Magyarország első megválasztott köztársasági elnöke lett”. Hozzátette, hogy Göncz Árpádot a muravidéki ünnepséget megelőzően kísérték utolsó útjára, „ma adtuk meg neki a végtisztességet, amely őt, mint mindannyiunk elnökét, vagyis a nemzet köztársasági elnökét különösen is megilleti”. A Muravidéki Magyar Önkormányzati Nemzeti Közösség (MMÖNK) jubileumi rendezvényén, amelyen Miro Cerar szlovén miniszterelnökkel együtt vett részt, Orbán Viktor azt mondta: a Muravidék „évszázadokon keresztül a keresztény Európa egyik örvidéke volt”. Itt a különböző nemzetekbe született emberek együvé tartoznak, közösen őrzik az értékeiket. „A Muravidéken élő emberek ma arra tanítják Európát, hogy sokkal több minden köt össze bennünket, mint ami szétválaszt.” Ezt a tényt a szlovén alkotmány is elismeri, amikor a magyarokat őshonos nemzetiségként említi és védi, és ezt rögzíti a magyar alaptörvény is, ami kimondja, hogy a velünk élő nemzetiségeket a magyar politikai közösség részének és államalkotó tényezőnek tekinti – jelentette ki a magyar kormányfő. Orbán Viktor kifejtette: Európa lényege egymás kölcsönös megbecsülése, egymás értékeinek, anyanyelvének, kultúrájának elfogadása és tisztelete. „Van tehát Európának egy szeglete, ami Brüsszelben talán kevésbé, de Ljubljanából és Budapestről nagyon is jól látható. Számos alkalommal keresztülgázolt már rajta a történelem, amikor azonban a hadak elvonultak, az emberek visszatértek és újjáépítették korábbi életüket. Megtartották anyanyelvüket, kultúrájukat és hitüket, de hogy a népességfogyás miatt megmaradnak-e a muravidéki magyarok, az leginkább rajtuk, az itt élőkön áll. Az anyaország minden segítséget megad, de önök helyett nem dönthetünk” – jelezte Orbán Viktor.

A szlovéniai magyarság ünnepén Miro Cerar szlovén kormányfő egyebek közt arról beszélt, hogy kiváló jószomszédi kapcsolat köti össze a két országot, a szlovéniai magyar és olasz kisebbség jogait az állam a létrejötte óta biztosítja és anyagilag is támogatja. Az együttműködés új lehetőségei pedig az európai források felhasználásával zajló közös programok. A szlovén kormány a turizmusban, a közlekedési összeköttetések javításában, illetve az oktatás, a tudomány terén szeretne további előrelépéseket tenni a két ország kapcsolatában, gazdagítva ezzel az itt élők életét is - jelentette ki Miro Cerar. Horváth Ferenc, az MMÖNK elnöke az évfordulás gálaesten úgy ítélte meg, hogy gazdasági fejlődés és munkahelyteremtés nélkül a Muravidéken élőknek sem lesz jövőképe. „Két kivándorlási hullámot már túlélte ez a közösség, egy harmadik végzetessé válna számára” – fogalmazott. Az ünnepséget megelőzően Orbán Viktor a muravidéki magyarok képviselőivel külön is találkozott, majd az ünnepi műsort követően - amelyen zsúfolásig megtelt a lendvai színház nagyterme - Miro Cerarral munkavacsora keretében tárgyaltak egymással.

